

چین

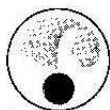
中国

هنری کیسینجر

ترجمہ

حسین راسی

www.ketab.ir

فرہنگ معاصر
انتشارات

فرهنگ معاصر
انتشارات

تهران، خیابان طالقانی غربی، خیابان فریمان، شماره ۲۸ کدپستی: ۱۴۱۶۸۶۴۱۸۲

تلفن: ۵-۶۶۹۵۲۶۳۲؛ واحد فروش: ۶۶۹۷۳۳۵۲؛ فکس: ۶۶۴۱۷۰۱۸

E-mail: farhangmoaserpub@gmail.com / Website: www.farhangmoaser.com

چین

هنری کیسینجر

مترجم: حسین رأسی

حروف‌نگاری، طراحی و چاپ:

واحد کامپیوتر و چاپ فرهنگ معاصر

چاپ اول: ۱۴۰۱ / تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

کلیه حقوق این اثر متعلق به «مؤسسه فرهنگ معاصر» است و هر نوع استفاده بازرگانی از این اثر اعم از زیراکس، بازنویسی، ضبط کامپیوتری به صورت‌های مختلف از قبیل PDF، Online، کتاب صوتی و یا تکثیر به هر صورت دیگر، کلاً و جزاً ممنوع و قابل پیگرد قانونی است.

فهرست نویسی پیش از انتشار

سرشناسه: کیسینجر هنری، ۱۹۲۳-م.

Kissinger, Henry

عنوان و نام پدیدآور: چین / هنری کیسینجر؛ ترجمه حسین رأسی.

مشخصات نشر: تهران: فرهنگ معاصر، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۵۳۰ ص: مصور.

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: On China. C, 2011

موضوع: سیاست جهانی - قرن ۲۱ م.

موضوع: چین - روابط خارجی - قرن ۲۰ م.

موضوع: چین - روابط خارجی - قرن ۲۱ م.

شناسه افزوده: رأسی، حسین، ۱۳۳۰ - مترجم

رده‌بندی کنگره: ۹۱۳۹۱ ج ۹ ک ۵/۸ DSVV

رده‌بندی دیویی: ۳۲۷/۵۱

شماره کتابشناسی ملی: ۲۹۱۸۳۹۵

فهرست

یازده	درباره نگارنده
سیزده	درباره مترجم
سیزده	یادداشت مترجم درباره برگردان اسامی چینی
هفده	پیشگفتار
۳	مقدمه
۷	فصل ۱. یگانگی چین
۱۱	عصر برتری چین
۱۸	«کنفوسیوس گرایی»
۲۲	مفاهیم روابط بین المللی: بی طرفی یا برابری؟
۳۱	«رنال پولیتیک» چینی و «هنر جنگ» اثر «سان تزو»
۴۵	فصل ۲. دعوی «کاوتاو» و جنگ تریاک
۴۸	«مأموریت مکارتنی»
۶۲	برخورد خشونت آمیز دو نظام جهانی: جنگ تریاک
۷۱	دیپلماسی «چی یینگ»: دلجویی از «بربرها»
۷۹	فصل ۳. از سربلندی تا زوال
۸۳	طرح «وی یوان»: «بربرها علیه بربرها» و فراگیری تکنیک های آنها
۸۷	فرسایش قدرت: تحولات داخلی و چالش های تجاوز بیگانگان
۹۵	مدیریت زوال
۱۰۶	چالش ژاپن
۱۱۰	کره
۱۱۸	«قیام مُشت زنان» و دوران جدید «کشورهای جنگ طلب»

فصل ۴. انقلاب همیشگی «مائو» ۱۲۷

مائو و «هارمونی بزرگ» ۱۲۸

مائو و روابط بین‌المللی: «حبله جنگی شهر خالی از سکنه»، بازدارندگی چینی،

و در جستجوی برتری روانی ۱۳۵

انقلاب همیشگی مائو و مردم چین ۱۴۷

فصل ۵. «دیپلماسی مثلثی» و جنگ کره ۱۵۵

«اچسون» و فریب «تیتوایسم» چینی ۱۶۲

«کیم ایل سونگ» و آغاز جنگ کره ۱۶۷

مداخله آمریکا: ایستادگی در برابر تجاوز ۱۷۶

واکنش‌های چین: رویکردی متفاوت برای «بازدارندگی» ۱۸۱

رویارویی چین و ایالات متحده آمریکا ۱۹۶

فصل ۶. رویارویی چین با دو ابرقدرت ۲۰۳

نخستین بحران تنگه تایوان ۲۰۷

دوره زودگذر دیپلماسی با ایالات متحده ۲۱۶

مائو، خروشچف، و جدایی چین از شوروی ۲۲۰

دومین بحران تنگه تایوان ۲۳۳

فصل ۷. دهه بحران‌ساز ۲۴۵

«جهش بزرگ به پیش» ۲۴۶

مناقشات مرزی هیمالیا و جنگ چین و هندوستان در سال ۱۹۶۲ ۲۴۹

انقلاب فرهنگی ۲۶۰

آیا یک فرصت تاریخی از دست رفت؟ ۲۶۷

فصل ۸. به سوی آشتی ۲۷۵

استراتژی چین ۲۷۷

استراتژی آمریکا ۲۸۹

گام‌های نخست درگیری‌های اطراف رودخانه «اوسوری» ۲۹۲

فصل ۹. از سرگیری مناسبات: نخستین ملاقات‌ها با «مائو تسه‌دانگ» و

«چوئن‌لای» ۳۲۱

«چوئن‌لای» ۳۲۷

نیکسون در چین: ملاقات با مائو ۳۴۵

گفتگوی ریچارد نیکسون و «چوئن‌لای» ۳۵۵

بیانیه شانگهای ۳۶۰

۳۶۸	عواقب بعدی
۳۷۳	فصل ۱۰. شبه اتحاد: گفت و گو با رئیس مائو
۳۷۵	«محور افقی»: رویکردهای چینی مهار
۳۹۴	تأثیر ماجرای وانرگیت
۳۹۷	فصل ۱۱. غروب دوران مائو
۳۹۸	بحران جانشینی مائو
۴۰۲	سقوط «جو ئن لای»
۴۰۹	جلسه‌های پایانی با مائو: «برستوها و ظهور توفان»
۴۳۱	فصل ۱۲. «دنگ شیائوپینگ» تخریب‌نشدنی
۴۳۲	نخستین بازگشت دنگ به مسند قدرت
۴۳۸	مرگ رهبران — «هواگو او فنگ»
۴۴۱	صعود دنگ — اصلاحات و بازگشایی
۴۵۵	فصل ۱۳. «بازی با دم شیر» جنگ سوم ویتنام
۴۵۶	ویتنام: کانون سرگشتگی قدرت‌های بزرگ
۴۶۶	سیاست خارجی دنگ شیائوپینگ — دیالوگ آمریکا و عادی‌سازی روابط
۴۷۵	سفرهای دنگ شیائوپینگ
۴۸۰	دیدار دنگ شیائوپینگ از آمریکا و تعریف جدید اتحاد
۴۸۹	جنگ سوم ویتنام
۵۰۳	فصل ۱۴. ریگان و ظهور حالت عادی در مناسبات
۵۰۹	فروش جنگ‌افزار به تایوان و «بیانیه سوم»
۵۱۶	چین و ایر قدرت‌ها — توازن جدید
۵۲۶	برنامه اصلاحات «دنگ شیائوپینگ»
۵۴۳	فصل ۱۵. میدان تیان آن‌من
۵۴۸	دغدغه‌های آمریکا
۵۶۸	جنجال «فنگ لیژی»
۵۷۹	«بیانیه‌های دوازده و بیست و چهار حرفی»
۵۸۳	فصل ۱۶. شکل و ماهیت اصلاحات: «سفر جنوب»
۵۹۳	فصل ۱۷. «رولرکستر» بسوی آشتی جدید — دوران «جیانگ زِمین»

پیشگفتار

درست پنجاه سال پیش، در سال ۱۹۷۱، این افتخار از سوی پرزیدنت «ریچارد نیکسون»^۱ نصیب من شد که به چین، کشوری که قرن‌ها در تاریخ قاره آسیا جایگاه ویژه‌ای داشته است، سفر کنم. هدف اصلی این مأموریت، برقراری مجدد روابط رسمی آمریکا با آن کشور بود، رابطه‌ای که بیش از بیست سال به‌طور غیر رسمی، و تنها در سطوح پایین دیپلماسی — آن هم نه در مسیر پیوند، بلکه جدایی دو کشور از هم — حرکت کرده بود. محرک و انگیزه دولت آمریکا برای این بازگشایی، ترسیم یک دورنمای صلح، فراسوی خاطرات تلخ «جنگ ویتنام»^۲ و چشم‌انداز شوم «جنگ سرد»^۳ بود. چین که در آن زمان، دست کم از نظر تئوری، از متحدین اتحاد جماهیر شوروی به‌شمار می‌رفت، اینک در جستجوی فضای مانور بود تا بتواند در برابر تهدیدهای احتمالی مسکو در آینده مقاومت کند.

من از آن سال به بعد، بیش از چهل بار به چین سفر کرده‌ام، و مانند بسیاری از مهمانانی که در طی قرن‌ها از این سرزمین دیدار کرده و نموده‌های گوناگون آن را ستوده‌اند، در هر سفرم، به‌گونه‌ای فزاینده، این مردم و فرهنگشان را تحسین کرده و پایداری، لطافت و زیرکی، و ارزش‌های خانوادگی آنها را ستوده‌ام. من در طول همین سال‌ها، و بطور کلی در سراسر عمرم، درباره یک صلح پایدار، عمدتاً از دیدگاه آمریکا، بسیار اندیشیده‌ام، و به یاری بخت خوش توانسته‌ام این دو مسیر فکری — یعنی صلح پایدار، و دیدگاه آمریکایی از آن — را هم‌زمان به‌عنوان

۱. Richard Milhous Nixon (1913-1994): سی و هفتمین رئیس جمهوری ایالات متحده آمریکا از سال ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۴.

2. Vietnam War (1955-1975)

3. Cold War (1946-1991)

یک مقام ارشد دولتی، یک پیام‌رسان، و یک پژوهشگر، دنبال کنم. این کتاب، که بخش‌هایی از آن بر پایه گفت‌ووشنوده‌هایم با رهبران چین شکل گرفته است، تلاشی است برای تبیین درک و شناخت چینی‌ها از مسائل مربوط به صلح، جنگ، و نظام بین‌المللی، و ارتباط آنها با رویکرد واقع‌بینانه‌تر و «مورد-به-مورد»ی آمریکایی‌ها. در برخورد با رویدادهای مهم، تاریخ‌ها و فرهنگ‌های مختلف گاه‌وبی‌گاه به جمع‌بندی‌ها و نتیجه‌گیری‌های واگرا و متفاوتی می‌رسند. من در همه موارد با نظرات و دیدگاه‌های چینی‌ها همراهی نمی‌کنم، همان‌طور که این اختلاف رأی یقیناً در میان خوانندگان این کتاب نیز دور از انتظار نیست. اگرچه این امری بدیهی به نظر می‌رسد، اما یک دریافت صحیح از این فاصله‌ها و اختلاف نظر‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، زیرا به اعتقاد من، در جهانی که در سده بیست و یکم در حال شکل‌گیری است، چین نقش بسیار بزرگی را ایفا خواهد کرد.

از زمان نخستین دیدارم از چین تا امروز این کشور به یک ابرقدرت اقتصادی، و عاملی مؤثر در نظام سیاسی جهان، تبدیل شده و ایالات متحده آمریکا هم جنگ سرد را پیروزمندانه پشت سر گذاشته است. رابطه میان آمریکا و چین اکنون به یکی از پشت‌مایه‌های اصلی صلح و آرامش جهانی مبدل شده است.

توفیق هشت رئیس‌جمهور در آمریکا، به همراه چهار نسل از رهبران چین، در مدیریت این مراوده آسیب‌پذیر و ظریف، براستی حیرت‌آور و تحسین‌برانگیز است. در طول این دوره، هیچکدام از طرفین اجازه نداده‌اند که میراث‌های تاریخی، و یا استنباط‌های متفاوت آنها از تحولات داخلی در دو کشور، مانع تقویت و گسترش همکاری‌های آنها در زمینه‌های گوناگون بین‌المللی بشود.

این درواقع بیانگر یک سیر تکاملی پیچیده است، زیرا هر دو کشور بر این باورند که وارث و نمایانگر ارزش‌های یگانه و منحصر بفرد هستند. از

منظر ایالات متحده، «استثناگرایی آمریکایی»^۱ که یک مسئولیت و رسالت «سیاسی-دینی» محسوب می‌شود، آمریکا را ملزم و متعهد می‌سازد که ارزش‌های سیاسی، اجتماعی، و فرهنگی خود را در سراسر جهان اشاعه بدهد. «استثناگرایی چینی»، اما، اساساً یک مقوله فرهنگی است. چین خود را متعهد به تبلیغات دینی و یا سیاسی نمی‌داند و مدعی نیست که ارزش‌ها و نهادهای امروزی آن در خارج از مرزهای جغرافیایی‌اش مورد پسند و یا مطلوب ملت‌های دیگر باشند. اما خود را وارث برحق سنت «پادشاهی میانه»^۲ می‌داند که کشورهای دیگر را برحسب نزدیکی‌شان به الگوهای فرهنگی و سیاسی چین، در رده‌های مختلف «خراب‌گزاری» دسته‌بندی می‌کند؛ به عبارت دیگر، اشاعه نوعی «جهان‌شمولی فرهنگی».

یکی از محورهای اصلی این کتاب، شرح تعامل میان رهبران آمریکا و جمهوری خلق چین از بدو تأسیس آن کشور در سال ۱۹۴۹ است. من، هم از درون و هم بیرون از تشکیلات و ساختار رسمی دولت آمریکا، یادداشت‌ها و خاطرات چهار نسل از رهبران چین را نگاه‌داری کرده، و از آنها به‌عنوان منبع اصلی و مأخذ در این کتاب استفاده کرده‌ام. نگارش این کتاب، اما، بدون مساعدت و از خودگذشتگی همکاران و دوستانی که، در همه موارد، به من اختیار عمل و اعمال نفوذ دادند، امکان‌پذیر نبود.

۱. American Exceptionalism: نظریه‌ای که جامعه آمریکا را یک جامعه استثنایی و از نظر کیفی، با همه جوامع دیگر متفاوت، می‌انگارد. این نظریه نخستین بار توسط «الکسی دو توکویل» (1805-1859 Alexis de Tocqueville) در سال ۱۸۳۱ در تحلیل علمی جامعه آمریکا مطرح شد. استثناگرایی آمریکایی به این مفهوم است که آمریکا به‌طور ماهوی از سایر ملل پیشرفته متمایز است. به زعم تحلیل «دو توکویل»، منشأ این تمایز، تاریخ، خصوصیات فرهنگی، جامعه مدنی و نهادهای خاص سیاسی، اقتصادی و اجتماعی این کشور است که منحصر بفرد و یگانه‌اند. استثناگرایی آمریکایی، در واقع تفکری است مبتنی بر امکانات اقتصادی و نظامی و نیز موقعیت ویژه آمریکا در جهان. منتقدان این مفهوم، آن را حاکی از روحیه نژادپرستی آمریکایی می‌دانند و برخی دیگر نیز آن را ناشی از سلطه‌جویی، برتری‌جویی، و امپراتورمایی ایالات متحده آمریکا به حساب می‌آورند.

۲. Middle Kingdom: برگردان تحت‌اللفظی Zhongguo, Zhongguo, یا Chung-kuo که به زبان چینی نام کشور چین است.